

R o z h o d n u t i e

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany prírody a starostlivosti o krajinu (ďalej len „ministerstvo“) ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 65 ods. 1 písm. h) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, na základe žiadosti Slovenského poľovníckeho zväzu, Poľovníckeho združenia Salatín Liptovská Štiavnica, zastupovaného Jurajom Švošom, poľovným hospodárom (ďalej len „žiadateľ“) zo dňa 18.12.2007, v súlade s § 40 ods. 2 a 3 písm. c) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon“) a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva SR

p o v o ľ u j e v ý n i m k u

zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. a) zákona. Výnimkou sa povoľuje žiadateľovi usmrtiť – odstreliť - jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Salatín odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia do 30.11.2008 poslednou alebo do 15.12.2008 postriežkou na lokalite Uhrinovo alebo Komornícka dolina – Kraviarky alebo Ludrovská dolina - Kriváň.

Podmienky rozhodnutia v zmysle § 82 ods. 12 zákona:

1. Usmrtený bude jedinec, ktorého hmotnosť **nepresiahne 100 kg alebo šírka jeho prednej laby je do 12 cm a zároveň dĺžka zadnej laby do 21 cm.**
2. Odstrelu nebude predchádzať vnadenie mäsitou návnadou, s výnimkou možnosti použiť živočíšny materiál v súlade s článkom č. 23 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov neurčených pre ľudskú spotrebu.
3. Plánovaný čas lovu, resp. príchod host'a bude vopred oznámený ministerstvom poverenej osobe – zo ŠOP SR - Správy NP Nízke Tatry (ďalej len „kontaktná osoba“).
4. Odstrel medveďa bude neodkladne oznámený kontaktnej osobe s cieľom kontroly dodržiavania podmienok výnimky a vykonania prehliadky usmrteného jedinca.
5. Do príchodu kontaktnej osoby bude ulovený medveď ponechaný na mieste odlovu (**meranie vykonáva výhradne kontaktná osoba**). Hmotnosť usmrteného jedinca sa posudzuje spolu s vývrhom. Zástupca žiadateľa vopred zabezpečí možnosť odváženia uloveného jedinca s presnosťou na 0,5 kg.
6. Žiadateľ umožní kontaktnej osobe odber vzorky (zo srsti, svaloviny, vnútorných orgánov, krvi a pod.) a zuba z usmrteného medveďa na účely analýz.

7. Formulár "Hlásenie o usmrtení medveďa hnedého" s údajmi o usmrtenom medveďovi zašle žiadateľ na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany prírody a starostlivosti o krajinu, Námestie Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava **do dvoch týždňov** od realizácie usmrtenia.

Osobitné predpisy, ako aj ostatné ustanovenia zákona, ostávajú povolením tejto výnimky nedotknuté.

Odôvodnenie:

Listom zo dňa 18.12.2007 sa obrátil žiadateľ na ministerstvo so žiadosťou o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených zákonom, spočívajúcej v umožnení usmrtiť jedného jedinca chráneného druhu živočícha - medveďa hnedého v rámci regulácie počtosti v roku 2008. Žiadateľ žiadosť odôvodňoval pretrvávajúcim vysokým stavom medvedej populácie v poľovnom revíri. Uviedol, že v revíri, alebo v okolitých revíroch, dochádza k častému ohrozeniu ľudí. V poslednom čase boli ohrozovaní lesní robotníci SML Liptovská Štiavnica ap. Uhrina. Pracovníci štátnych lesov v lokalite Stĺp museli dva krát po sebe opustiť pracovisko, nakoľko bol medveď dotieravý a ohrozoval ich (skutočnosť potvrdzuje aj v prílohe priložený list š.p. Lesy SR, LS Liptovská Osada). V lokalite Kraviarky lesné robotníčky po stretnutí s medvedicou s dvoma mláďatami zanechali plecniaky aj pracovné náradie a zachraňovali sa útekom.

Dňa 28.1.2003 bol na ministerstvo doručený list Lesoochranárskeho zoskupenia VLK (ďalej len „LZ VLK“) so žiadosťou, aby bolo v zmysle § 82 ods. 3 zákona upovedomené o začatých správnych konaniach, v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené zákonom a ktoré sa dotýkajú udeľovania výnimiek z ochrany druhov alebo území. Na jeho základe ministerstvo upovedomilo LZ VLK aj o predmetnom konaní. Zákom č. 454/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, bol zákon k 1. decembru 2007 znovelizovaný tak, že združenie, ktoré písomne oznámi svoju účasť v konaní najneskôr do siedmych dní od upovedomenia podľa § 82 ods. 7 zákona, je zúčastnenou osobou. O tejto skutočnosti ministerstvo LZ VLK informovalo listom č. 12488/2007-2.1 zo dňa 5.12.2007. LZ VLK listom dňa 9.1.2008 oznámilo takúto účasť v konaní žiadateľa.

Dňa 31.3.2008 bolo na ministerstvo doručené podanie LZ VLK, v ktorom sa domáha postavenia účastníka konania odvolávajúc sa na § 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v platnom znení, keďže v tomto konaní budú priamo dotknuté práva a právom chránené záujmy LZ VLK, pričom tieto práva a právom chránené záujmy vychádzajú z Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 43/2006. Ministerstvo rozhodnutím č. 3559/2008-2.1/KD zo dňa 22.4.2008 nepriznalo LZ VLK postavenie účastníka v predmetnom konaní. LZ VLK voči tomuto rozhodnutiu podal dňa 15.5.2008 rozklad, ktorý minister životného prostredia SR rozhodnutím č. 31/2008-rozkl. zo dňa 26.6.2008 zamietol a potvrdil rozhodnutie ministerstva. Citované rozhodnutie ministra životného prostredia SR nadobudlo právoplatnosť dňa 14.7.2008, a teda s účinnosťou od tohto dátumu má LZ VLK v tomto konaní len postavenie zúčastnenej osoby.

Podmienky povolenia výnimky z podmienok ochrany chráneného druhu živočícha upravuje § 40 ods. 2 a 3 zákona. Podľa § 40 ods. 2 zákona môže ministerstvo v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, ak ide o chránené druhy živočíchov, ktoré sú zároveň poľovnou zverou, až po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva SR; a to len v prípade, že neexistuje iná alternatíva a výnimka neohrozí zachovanie populácií dotknutých druhov.

Podľa § 40 ods. 3 zákona môže ministerstvo výnimku podľa § 40 ods. 2 povoliť len

- a) v záujme ochrany chránených druhov rastlín a živočíchov a ochrany prírodných biotopov,
- b) pri predchádzaní závažných škôd, najmä na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve,
- c) v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov, bezpečnosti štátu alebo z iných dôležitých verejných záujmov výrazne prevažujúcich nad záujmom ochrany prírody a krajiny vrátane sociálnych a ekonomických dôvodov s priaznivými dôsledkami na životné prostredie,

- d) na účely výskumu a vzdelávania, navrátenia druhov do ich biotopov a na držbu, pestovanie alebo chov v ľudskej opatere dotknutých druhov, ktoré sú nevyhnutné na tieto účely.

Ministerstvo si k žiadosti žiadateľa, ako aj k ostatným žiadostiam skutkovo zhodných prípadov, vyžiadalo stanovisko Štátnej ochrany prírody SR (ďalej len „ŠOP SR“). ŠOP SR (listy č. ŠOP SR 138/2008 zo dňa 21.1.2008, ŠOP SR 138/2008 zo dňa 6.2.2008 a ŠOP SR/547/08 zo dňa 6.3.2008) posúdila predloženú žiadosť spolu s ďalšími žiadosťami o povolenie regulácie početnosti medveďa hnedého v roku 2008 doručenými na ministerstvo a to vzhľadom na celú populáciu medveďa hnedého na území Slovensku resp. s ohľadom na jeho populáciu v rámci geomorfologického celku (poľovnej oblasti).

Listom č. 3559/2008-2.1/KD zo dňa 19.3.2008 ministerstvo oboznámilo s podkladmi rozhodnutia účastníka konania a zúčastnenú osobu.

S predloženými podkladmi žiadateľ listom zo dňa 27.3.2008, ktorý bol na ministerstvo doručený dňa 31.3.2008, vyslovil súhlas.

LZ VLK listom zo dňa 17.4.2008, ktorý bol na ministerstvo doručený dňa 21.4.2008, vyjadrilo svoj nesúhlas s povolením výnimky z nasledovných dôvodov:

1. Nie je splnený zákonom stanovený dôvod na udelenie výnimky podľa § 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov.
2. Orgán ochrany prírody sa musí zaoberať splnením podmienky, ktorou je neexistencia inej alternatívy ako usmrtenie chráneného živočícha. Podľa LZ VLK existujú iné alternatívy a preventívne opatrenia, ktoré MŽP SR nezohľadňuje.
3. Nie sú známe základné dáta týkajúce sa sociálnej, vekovej a pohlavnej štruktúry populácie medveďa hnedého na Slovensku a nie je známa reálna veľkosť populácie tohto celoročne chráneného druhu medzinárodného významu.
4. Podklady rozhodnutia sú nedostatočné a treba ich doplniť o analýzy dôvodov miest zvýšeného rizika vzniku škôd, analýzy vplyvu regulačného lovu na prevenciu škôd, či analýzy dôvodov vzniku škôd a možných alternatívnych riešení predchádzania vzniku týchto škôd, príčiny synantropizácie, popis ohrozovania ľudí v minulosti a pod.

LZ VLK ďalej vyjadrilo svoj nesúhlas s ďalším uskutočňovaním regulačného lovu medveďov a ako jediné možnosti lovu odporúča iba ochranný odstrel medveďov spôsobujúcich opakované škody na hospodárskych zvieratách, či včelstvách (podmienkou však musí byť zabezpečená účinná ochrana, komisionálne zhodnotenie škôd za prítomnosti ŠOP SR a odmeraním parametrov stôp, na ktoré sa bude výnimka vzťahovať), resp. odstrel medveďov synantropných, ohrozujúcich svojim správaním zdravie ľudí.

Nakoľko medveď hnedý je chránený druh, ktorý je zároveň poľovnou zverou, ministerstvo v súlade s § 40 ods. 2 zákona uzavrelo dňa 19.3.2008 dohodu s Ministerstvom pôdohospodárstva SR.

Poľovný revír Salatín sa nachádza v 2.-5. stupni ochrany. Konflikty s medveďmi sú potenciálne možné vzhľadom na prítomnosť ľudských sídiel a rekreačných chát, na návštevnosť zberačov lesných plodov, najmä hubárov. V území sa nachádzajú salaše a pastvy hospodárskych zvierat.

V súvislosti so súdnymi konaniami na Krajskom súde v Bratislave (žaloby Lesoochranárskeho zoskupenia VLK proti rozhodnutiam MŽP SR povoľujúcich lov medveďov v r. 2007) a najmä vychádzajúc z odôvodnenia rozsudkov tohto súdu vyhlásených na pojednávaniach, ministerstvo vyzvalo žiadateľa o doplnenie odôvodnenia žiadosti.

Žiadateľ listom zo dňa 28.4.2008, ktorý bol na ministerstvo doručený dňa 30.4.2008, zaslal nasledovné písomné podklady:

- a) oznámenie Poľnohospodárskeho družstva Ludrová o výskyte medveďa, ktorého pozorovali pri vykonávaní jarných prác (príprava pôdy pod jačmeň). Pracovníci družstva odmietajú pracovať na pozemkoch. V jesennom období sa medveď pohyboval v lokalite Medzivadská, kde bola vysiatá kukurica,
- b) podporné stanovisko obce Liptovská Štiavnica na zníženie počtu medveďov hnedých v PZ Salatín. Na začiatku obce vyrástla nová IBV Kľučiny, ktorej obyvatelia už niekoľkokrát podali svedectvo o tom, že medveď hnedý chodí do kukurice a potuluje sa popri ich domovoch,

- c) spresnenie informácie š.p. Lesy SR, LS Liptovská Osada o ohrozovaní lesných robotníkov v lokalitách Stĺp a Kraviarky v Komorníckej doline,
- d) fotografie poškodenia chaty medveďom, ktoré sa stalo v apríli 2008.

Zo stanovísk k podkladom pre vydanie rozhodnutia je zrejmé, že LZ VLK nepovažuje regulačný odstrel medveďov v akejkoľvek podobe, s výnimkou lovu jedincov bezprostredne spôsobujúcich škody a ohrozujúcich ľudí, za prostriedok na predchádzanie závažných škôd najmä na hospodárskych zvieratách a úrode a tým za odôvodnený prípad pre povolenie výnimky z podmienok ochrany tohto chráneného druhu v zmysle § 40 ods.3 písm. b) zákona. Rovnako LZ VLK odmieta aj regulačný lov medveďov na lokalitách častých stretov s obyvateľmi a turistami v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov ako odôvodnený prípad pre povolenie výnimky v zmysle § 40 ods.3 písm. c) zákona.

Podľa § 40 ods. 2 zákona môže ministerstvo v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, ak ide o chránené druhy živočíchov, ktoré sú zároveň poľovnou zverou, až po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva SR; a to len v prípade, že neexistuje iná alternatíva a výnimka neohrozí zachovanie populácií dotknutých druhov. Z dostupných údajov ŠOP SR, žiadateľa, ako aj z informácií iných žiadateľov (poľovníckych združení) žiadajúcich o povolenie výnimky je zrejmé, že odstrel medveďov na základe povolených výnimiek, ktorý sa uskutočňuje posledných viac ako desať rokov, nemal za následok ohrozenie populácie medveďa hnedého na Slovensku. Naopak všetko nasvedčuje tomu, že tento chránený druh živočícha na Slovensku prosperuje a jeho populácia narastá. Niet preto dôvod spochybňovať splnenie základnej podmienky pre povolenie výnimky na usmrcenie tohto živočícha, ktorou je skutočnosť, že povolená výnimka neohrozí zachovanie populácie tohto druhu. Rozširovanie areálu a postup do oblastí zasiahnutých ľudskou činnosťou, častejšie vyrušovanie medveďom, ako aj jednoznačne preukázané hlásenia o zvýšenej počte medveďov aj v pôvodných miestach výskytu, nesporne nasvedčujú skutočnosti, že v poľovnom revíri Salatín je zvýšený stav populácie medveďa hnedého.

Pokiaľ ide o posúdenie otázky existencie inej alternatívy k povoleniu výnimky, LZ VLK navrhnuté opatrenia sú nepochybne žiaduce a mali by mať prednosť pred usmrcovaním chránených druhov živočíchov. Pokiaľ však dochádza k synantropizácii chránených šeliem, ako je medveď hnedý a s tým spojenému ohrozeniu zdravia a bezpečnosti obyvateľov, nemožno v reálnom čase situáciu riešiť inak ako povolením výnimky na usmrcenie tohto živočícha. LZ VLK zmienené opatrenia preto za danej situácie vec neriešia a nepredstavujú skutočnú alternatívu k povoleniu výnimky. Pokiaľ sa teda ministerstvo v súvislosti s posúdením existencie alternatívy k povoleniu výnimky zaoberalo možnosťou odchyty medveďov a ich prípadného umiestnenia do ZOO alebo do iných lokalít a vyhodnotilo túto možnosť ako nerealizovateľnú, má ministerstvo za to, že postupovalo správne.

Ministerstvo, pri rozhodovaní o výnimkách z podmienok ochrany chráneného druhu, odôvodňuje vydanie výnimky podľa ustanovenia § 40 ods. 3 písm. c) zákona z hľadiska celoslovenskej populácie medveďa hnedého. V zmysle tohto ustanovenia zákona je právne irelevantný vznik škodného účinku, pretože keď následok na zdraví alebo živote vznikne, uvedené ustanovenie stráca na význame. Netreba pripomínať, že Ústava SR prioritne chráni život a zdravie ľudí, preto zákon pripúšťa aj určité výnimky a v citácii písmena c) § 40 ods. 3 zákona nevyžaduje vznik následku, ale preferuje ochranu pred vznikom škodlivého následku. Na to, aby sa predišlo stretom medveďov s ľuďmi, je podľa názoru ministerstva potrebné udržiavať populáciu medveďa v takom počte a na takom areáli, aby nedochádzalo k jeho rozširovaniu do tých oblastí Slovenska, kde nie je dostatok prirodzenej potravy, kde však je omnoho väčšia ponuka potravy, pre medveďa z umelých zdrojov (včelíny, odpadky, hospodársky chov dobytka). V prípade, ak by k tomu dochádzalo, výraznou mierou by sa zvyšovala hrozba toho, že si medveď bude zabezpečovať potravu práve z takýchto zdrojov, čím by sa zároveň omnoho zvýšila i hrozba napadnutia ľudí a tým obava o zdravie a bezpečnosť obyvateľov. Ministerstvo sa svojimi kritériami na povolenie výnimky (prednostné povoľovanie výnimiek mimo území s 3. až 5. stupňom ochrany, ktoré slúžia ako jadrové zóny kľudu pre medveďa a hlavne na okraji areálu rozšírenia medveďa) snaží dosiahnuť udržanie populácie v jej dnešnom počte a v súčasnom areáli rozšírenia, pretože dospelo k názoru, že v opačnom prípade by dochádzalo k vzniku závažných škôd a je to v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti o obyvateľov.

Postup ministerstva pri povoľovaní výnimiek z podmienok ochrany medveďa hnedého ako chráneného druhu je v súlade s odborným názorom ŠOP SR a regulačný odstrel limitovaného množstva jedincov (do 10% z odhadovanej početnosti populácie) za celoplošne uplatňovaných podmienok (limitovaná hmotnosť, miesto a spôsob vnadenia, kontrola zo strany územne príslušných organizačných jednotiek ŠOP SR - Správ NP a CHKO) je prostriedkom na takú reguláciu početnosti populácie medveďa na Slovensku, ktorá je prevenciou (predchádzaním) výskytu závažných škôd na úrode a hospodárskych zvieratách, ale aj bezpečnosti ľudí v areáli výskytu medveďa.

Ministerstvo je toho názoru, že navrhovaná regulácia početnosti populácie medveďa hnedého zaručuje sústredenie lovu do lokalít s vysokými a opakujúcimi sa škodami spôsobovanými medveďmi, kde dochádza k stretu medveďa hnedého s miestnymi obyvateľmi alebo návštevníkmi rekreačných oblastí, a vytvára podmienky na zachovanie prirodzenej pohlavnej a vekovej štruktúry populácie pri rešpektovaní prednostnej ochrany medveďa hnedého v chránených územiach a preto neohrozí zachovanie populácie dotknutého druhu.

V danom prípade rozhodnutie ministerstva o povolení výnimky má mať predovšetkým ochranný charakter. Žiadateľ zdôraznil, že vznikajúce škody na majetku občanov, ako strety s medveďmi, majú vzrastajúcu tendenciu. Z charakteru poľovného revíru, ako aj miesta možného ohrozovania občanov, bolo možné vo výrokovvej časti rozhodnutia určiť, že pre postriežku je určenou lokalitou v poľovnom revíri Salatín lokalita Uhrinovo alebo Komornícka dolina – Kraviarky alebo Ludrovská dolina - Kriváň.

Ministerstvo listom č. 201/2008-2.1/KD zo dňa 14.8.2008 poverilo Štátnu ochranu prírody SR, aby prostredníctvom svojich organizačných zložiek vykonávala úlohy uvedené vo výrokovvej časti rozhodnutí Ministerstva životného prostredia SR, odboru ochrany prírody a starostlivosti o krajinu umožňujúcich usmrtenie chránených živočíchov - medveďov hnedých v roku 2008 a následne kontrolovala splnenie podmienok týchto rozhodnutí.

Voľne žijúce zvieratá možno vnaďiť mäsitou návnadou, len ak ich mäso nie určené pre ľudskú spotrebu. Povoľenie na užívanie takýchto živočíšnych produktov udeľuje formou rozhodnutia Štátna veterinárna a potravinová správa SR.

Po posúdení žiadosti žiadateľa podľa vyššie uvedených pravidiel, rozhodlo ministerstvo tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

Ministerstvo vo výroku tohto rozhodnutia žiadateľa upozornilo, že povolením výnimky ostávajú nedotknuté osobitné predpisy [napr. vyhláška MPaVž SSR č. 172/1975 Zb. o ochrane a o čase, spôsobe a podmienkach lovu niektorých druhov zveri, Nariadenie Rady (ES) č. 338/97 o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi, napr. vývoz trofeje (medvedej kože) z EÚ je možný len s platným povolením (permit CITES), komerčná činnosť na území EÚ len s platnou výnimkou, Nariadenie (ES) 1774/2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov neurčených pre ľudskú spotrebu - dostupné na www.eur-lex.europa.eu], ako aj ostatné ustanovenia zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podľa § 61 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní podať rozklad do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava. Toto rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov pokiaľ nebol vyčerpaný riadny opravný prostriedok.

RNDr. Ladislav Ambróš
poverený riadením odboru

Rozhodnutie dostane:

Slovenský poľovnícky zväz, Poľovnícke združenie Salatín, Juraj Švoš, Liptovská Štiavnica 265, 034 01 Ružomberok

Po nadobudnutí právoplatnosti na vedomie:

1. Krajský úrad životného prostredia, Nám. Ľ. Štúra 3, 010 01 Žilina
2. Obvodný úrad životného prostredia, Nám. A.Hlinku 74, 034 01 Ružomberok
3. ŠOP SR – Správa NAPANT, Zelená 5, 974 01 Banská Bystrica
4. ŠOP SR, Lazovná 10, 974 01 Banská Bystrica
5. MP SR, oddelenie poľovníctva, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava
6. SIŽP - inšpektorát ŽP, odbor IOPaK, Legionárska 5, P.O.Box 163, 012 05 Žilina